

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.16

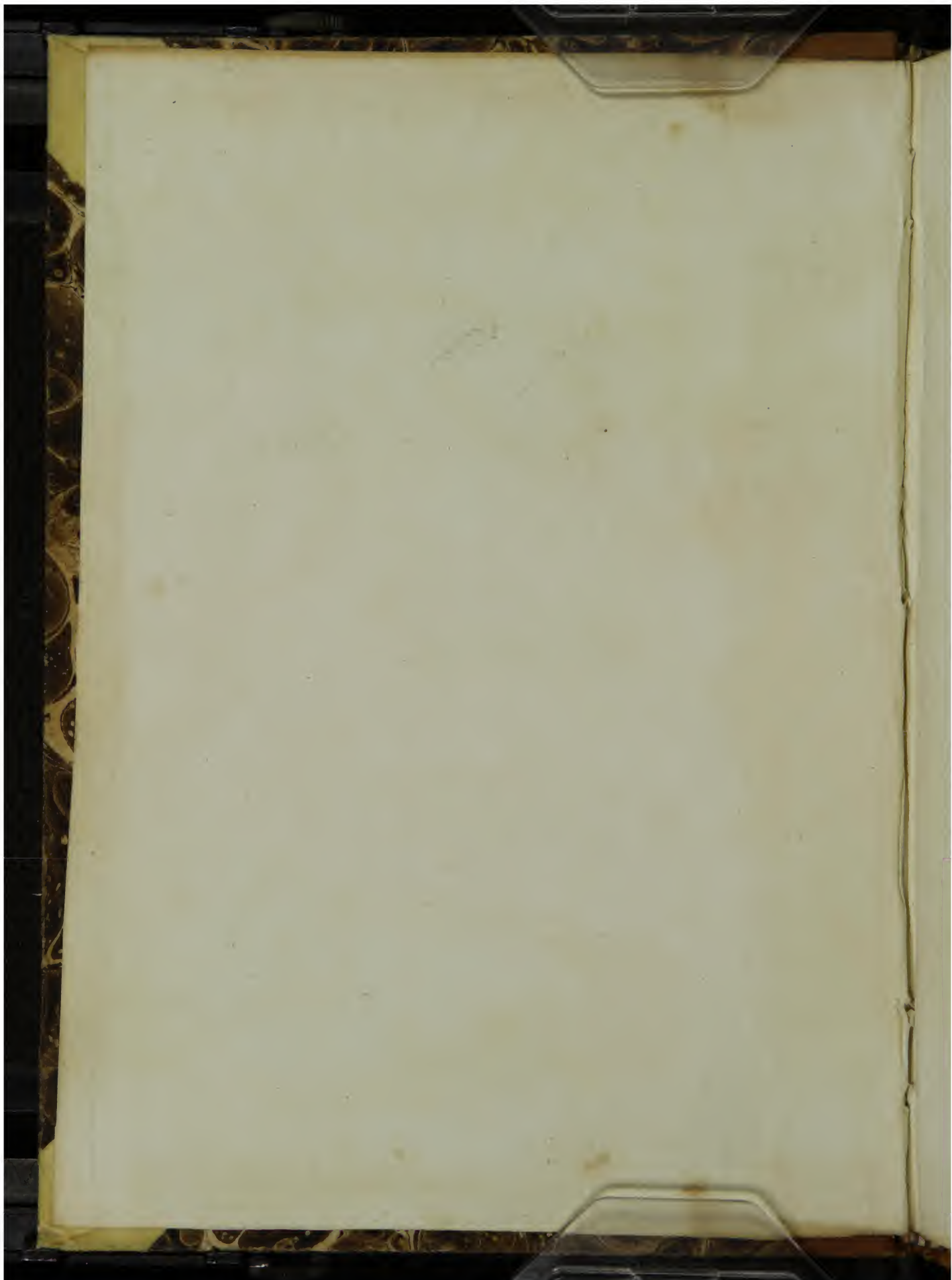

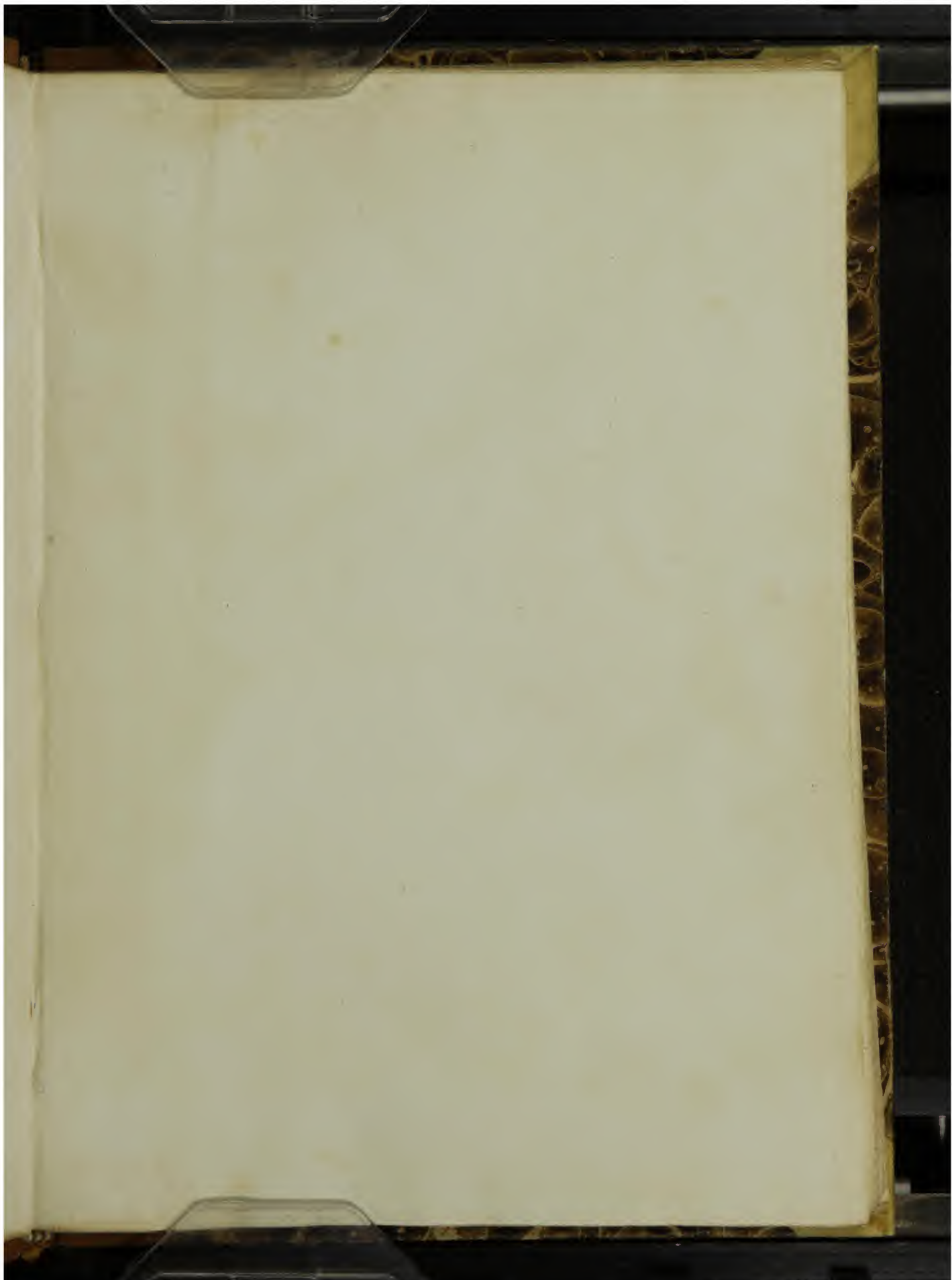
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.16

Fratri Thome Ochsenbrüner Basiliens ordinis fratrum predicatorum In priscorum herou Stemmata amplissimo patri Paulo de campo Fregoso tituli sancti Sixti presbytero Cardinali Genuensi dicata. Prohemium.

Risci Romani quos ut numina suspexit antiquitas Pater amplissime: qui & uiue uirtutis imagines & habebant & erant: clarorum uirorum simulacra In atriis & conspicuis urbis locis disponebant. Quo iuuenes ad imitationem accenderet. Quorum uestigiis nonnulli insistentes Stemma ueterum quiritum quod uulgo Capitolium. Marcus appellatur Romanis edibus pictura expresseunt: nullis tamen conditoris urbis eiusque diuine sobolis titulis insignitum. At ut ego quoque de ingenio bene mereri possim gloriam celeberrime claritatis eorundem decorare memoriamque prorogare: pro uirili quadam stimulatione incitor. Idcirco ut clarissimum illud stemma ueluti sepimento conclusum litterarum lumine accenderet: ac ut in exteris quoque nationes disseminaret: hoc libello includere existimaui. Singulis uero imaginibus suos titulos ex clarissimorum scriptorum lectione strictim adiiciendos esse duxi. Nonnullos insuper ueluti

cēforia nota dignos: ab ipso īmortaliū uiroꝝ choro
āmoui: quod nomē suū nullis rebus gestis illustra
tum eodē quo corpus tumulo obruerunt. Qui ue
ro magnorū facinorū monumēta reliquerūt: iure
optimo hos claros in re publica uiros amplissimis
nobis laudibus cōmendauit antiquitas. Sole qppe
uirtutes faciūt beatum & ipsis ad astra cuiq; patet
ascensus. Hūc aut cōmunē laborē meū & industriā
oībus pbatū iri spero: quandoqdē eos q res publi
cas capeſſunt: qui quoquo modo eterna moliunt:
in illustriū uiroꝝ q in re publica cū dignitate ui
xerunt: ueluti in quorūdam īmortaliū beatorū
exemplar uocemus. Ita enī fiet ut animis cuiusq;
hec clarissima uirtutis lumina intuentibus infun
dat iusticie: pietatis: religionisq; amor. fientq; ala
criores ad bene beateq; uiuendū sicq; optimorū ui
rorū puentus erit uberior. Presens uero opusculū
quicqd id est: uti laboris & affectus primitias ma
nibus ppriis sculptū stēma: mente deditissima tue
amplitudini dedicaui non ut illius integerrimos
mores reformare uelim. Quippe id nil aliud esset
q̄ solem faculis illuminare. Sed ut ipsa Reuerēdis
sima tua dominatio cui magna beneficia debeo re
ipsa atq; animo me sciat esse gratissimum: q̄ cum
leue sit munusculum Vehementer oro ut boni cō
sulas. Nō enī semp Ioui maximo auratis cornibus
taurus hostia cadit: Sed modico etiā farre litat.

Memorabilia gesta uirorū illustriū
arboris Capitoline cum quibusdam in
cidentiis eiusdem temporis.

De Genealogia funda-
torum urbis Rome.

Drimus in Italia regna-
uit Ianus a quo Ianicu-
lū: deinde Saturnus Io-
uem filium e grecia fu-
giens: q̄ rudes adhuc populos domos
edificare: terras incolere: plantare ui-
neas docuit: atq; humanis moribus ui-
uere: cum antea semiferi glandiū tan-
tūmodo alimentis uitam sustentaret.
Et aut in speluncis: aut frondibus uir-
gultisq; cōtextis casulis habitaret. Pro
quibus meritis ab indocili & rustica
multitudīe deus est appellatus Et q̄a
in Italia latuit: ab eius latebra Latiū
appellata est. Post cū Picus fili⁹ eius
quem Faunus secutus est: cui Latinus
successit: qui latinas litteras a Carmē-
te Nicostrata repertas correxit: & lati

nos de suo noīe appellauit. Quibus regnantibus:
centū quinquaginta anni referunt euoluti. ¶ His
tpibus Hercule (gercone interempto) boues mira
specie abegisse memorant: ac ppe albulā (qua pre
se armentum agens nando traiecerat) procubuisse
ibi cū eum sopor oppressisset. accola huius loci no
mine Cachus. ferox uiribus captus pulchritudine
boum. eximiū quēq; cauda in speluncā traxit Her
cules somno excitus cum partē abesse sensisset per
gens ad proximā speluncā: ubi fores uestigia uer
sa uidit. cōfusus abiit Inde mugitu inclusaq; cōuer
sus. Quē cū uadentē ad speluncā Cachus (q eam
sua arte fumo & flāma estuare fecerat) ui phibere
conatus esset: ictu claua morte occubuit. Qd ob
meritū Euander Herculi Iouis nato aram eo loco
dicauit. ¶ Regnante aut Latino: troya a grecis ca
pta est. Qua pulsus Eneas anchise filius ad Italiā
uenit. & Lauiniā Latini regis filiā in cōiugiū acce
pit. Regnauitq; Latinus annis tribus. Post quem
regnū accepit Ascanius eius ex Creusa filia Priami
filius: qui relicto nouerce sue Lauinie regno. in al
bam longā quā cōdiderat regnū transtulit: & Sil
uiū Posthumiū fratrem suū Enee ex Lauinia filium
regni reliquit heredē. Qui Posthumius appella
tus: q post mortē patris. Siluius q in silua casu sit
natus: a quo oēs albanorū reges Siluii uocati. Post
eū regnauerūt Eneas Siluius. Latinus Sil. Alba.

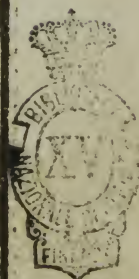
a iii

Athis. Capis qui Capuā campanie capus cōdidit.
Capetus Tyberinus: ex cui⁹ noīe Albula flui⁹ qđ
in eo decidēs extinctus sit. Tyberis nomē accepit.
Agrippa Aremlus Auentin⁹: q in eo mōte q nūc
pars est urbis mortu⁹ ac sepultus: eternū loco uoca
bulū dedit. Huic successit Procas cuius maior fili⁹
Numitor a fratre iuniore Amulio regno pulsus: in
agro suo uixit. & ut eū sobole priuaret. amulius fi
liā illi⁹ Rheā filuiā ueste sacerdotē prefecit: ut uir
ginitate ppetua teneret. Que a marte ut credit⁹ cō
pressa Romulū & Rhēmū gemiōs edidit. Amuli⁹
ipsam ī uincula cōiecit: puulos in tyberim abiecit:
quos aqua ī sicco reliquit: & picus auis primū tan
tis per aluit. Ad quorū uagitū lupa accurrit. Eosq;
uberib⁹ suis nutriuit. Mox faustul⁹ regii pastor ar
menti reptos Acce laurētiae cōiugi educādos dedit
Qui postea Amulio interfecto. Numitori auo re
gnū restituere. Ipsi pastorib⁹ adunatis ciuitatem
(summi pastoris ouīū iesu xpī futurā) cōdiderūt.
Quā Romul⁹ augurio uictor. ipse duodecī. Rhe
mus sex uultures uiderat Romā uocauit. Et ut eā
prius legibus muniret q̄ menibus: edixit. ne quis
uallum transiliret. Quod Rhemus irridēs transili
uit: & a Fabio Celere Centurione rastro pastoralis
fertur occisus. Anno igit⁹ post excidiū Troie. cccc.
xxxiii. tempore Achaz regis iuda. Ante natiuita
tem christi. dcclii. urbs Roma condita est.

DE PRIMA ETATE POPVLI ROMANI SVB SEPTEM REGIBVS ACTA.

Romulus Romanorū primus rex: palatinū primum montem: quo ipse educatus fuerat primum munivit. Condito templo quod Asilū appellauit. pollicitus est cūctis ad eum fugientibus impunitatē. Magno igitur exercitu facto: cū uideret coniugia sibi & populo deesse. p̄ legatos a finitimis ciuitatibus petiit: quibus negatis ludos equestres simulauit. Ad quos cum utriusq; sexus multitudo uenisset. uirgines rapte sunt. ob hoc Ceuinenſes Autēnates & Crīstūnii contra Romanos bella sumpserunt: quibus deuictis: & raptarū propinquis in urbem receptis Sabini Romanis bellū mouerūt (ubi Tarpeia uirgo Sabinorū clypeis in monte obruta: qui ab eius noīe Tarpeius est appellatus) Romulus Ioui edē uouit. exercitui restitit. Tum rapte in mediū processerunt: & hinc patres: inde coniuges deprecate: pacem cōciliarunt. Romulus fœdus p̄cussit & Sabinos in urbem recepit. Propter hanc societate Romanī noīa illoꝝ suis preponebāt noībus: & inuicē Sabini Romanorū uocabant. Inde consuetudo tenuit ut nemo Romanus absq; prenoīe fuerit. Cūq; Sabinorū more Romulus hastam ferret: quē eorū lingua quiris appellabat. ipse quirinus dictus est & Romani quirites. Hic ad cenā uocatus nō multum bibit: q̄a post tridie haberet negociū: dictūq; est ei Romule si omnes istud facerēt. Vinū uilius

esset. Immo inquit carū: si quantū uolet quisq; bi-
bat. Centū ex plebe delegit: quorū consilio oīa age-
rent. quos Senatores ppter senectutem: patres ob
similitudinē curę nominauit. Inde Patritii dicti.
Mille pugnatores quos a numero milites appella-
uit. Tres etiā equitū centurias instituit. Tandem
apud paludē Capree cū exercitum lustraret nusq;
cōparuit. Regnauit autē annis. xxxvii.

¶ NUMA POMPILIUS.

¶ Numa Pō-
pilius rex ro-
manorū secū-
dus: ferocem
populū miti-
gandum dis-
suetudine ar-
morū ac re-
ligiōeratus.
sacra plura i-

stituit. Flaminē Ioui assiduū sacerdotem creauit.
huic duos flamines adiecit. Marti unū. alterū qui
rino. Salios item sacerdotes duodecim (quorū pri-
mus presul uocabat) marti gradiuo fecit tuniceq;
picte insigne & celestia arma quę ancilia appellā-
tur eis ferre dedit. Pontificem deinde maximū ex
patribus cōstituit. uirginesq; uestales legit. his ut
assidue templis essent antistites. stipendiū de pu-
blico statuit. Leges quoq; plures tulit & utiles (fu-

turum ut potiore ritu Romę hec oia fierent) & ob
hanc tantā iusticiā bellū ei nemo intulit.

¶ TVLLVSHOSTILIVS.

¶ Tullus ho
stilius milita
rem discipli
nā artēq; bel
lādi tradidit.
bellū Albinis
īdixit. qđ tri
geminorū bel
la finiuit. al

bo ut pſidiam ducis metri funditus diruit. Tem
plis tamē deorū iussu regis est parsum. albanos ro
mā transire iussit. Numerus ciuiū interim crescit.
Montecelio urbem ampliauit.

¶ ANCVSMARCVS.

¶ Anc^{us} Mar
cus : Latinos
bello domuit
Auētīnū mō
tem urbi ade
didit. Ianicu
lū quoq; adie
cit nō inopia
lcci sed neqñ

ea arua hostium essent. Id nō muro solum: sed etiā

ob cōmoditatē itineris ponte sublitio tum primū
 in tyberi facto urbi iunxit. Carcerē primus ad ter
 rorē crescentis audacie edificauit. Siluas ad usum
 nauium publicauit. usq; ad mare imperiū prolatū
 in ora tyberis Hostiam urbem condidit.
¶ TARQVINVS PRISCVS.

¶ Tarquin⁹
 Priscus Nus
 merū senato
 rum duplica
 uit & centu
 riis trib⁹ au
 xit Tuscie po
 pulos frequē
 tibus armis

subegit. Primusq; triūphās Romā intrauit & inde
 fastes trabeae anuli pretexta ceteraq; qb⁹ īperii di
 gnitas eminet urbē muro cīxit. circū maximū edi
 ficauit. **¶ SERVIVS TVLLIVS.**

¶ Serui⁹ tul
 lius Hetrus
 cos sepe do
 muit. Mōtes
 quirinalē &
 exquiliarum
 urbi adiun
 xit. Aggerē
 fossasq; circa

muros duxit. Prius omnium censum ordinauit:
rem saluberrimam imperio ex quo belli paciſq; mu-
nia: nō uiritim ut ante. Sed pro habitu pecuniarū
fierent. Tum classes & centurias & hunc ordinem
ex censu constituit.

¶ TARQUINVS SVPERBVS.

¶ Tarquin⁹
superbus co-
gnomen mo-
ribus datum
latinos Sabi-
nosq; domuit
Suessam: Po-
netiam He-
truscis eripu-

it & Gabios p Sextū filium simulato transfugio in
potestātē redegit. Cum Capitoliū inciperet caput
hoīs inuenit. unde eā urbē caput gentiū futurā ce-
cinere uates. Et cū in obsidiōe Ardee fili⁹ eius Tar-
quinus sextus Lucretie stuprū intulisset cū eo in
exilium actus. ad Porsenā Hetrurie regē cōfugit.
¶ Regnatū est ab urbe cōdita sub regib⁹ annis. cc.
xliiii. Hinc cōsules annui duo creati: ut si un⁹ ma-
lus esse uoluisset: alter eū coarceret. & si uiles semp
essent. q se post ānū scirēt esse priuatos. Post dicta-
tor: cui⁹ dicto parendū erat supiori ptāte i sex men-
ses duratura creat⁹: Cui magister eqtū obsequeret.

DE SECVNDA ETATE POPVLI
ROMANI SVB CONSVLIBVS.

IVNIVS BRVTVS PRIMVS CONSVL.

Junius Brutus pro
pter lucretie stuprum
cū Tricipitino patre
& Collatino uiro ī exi
tium regū cōiurauit.
Quibus ī exiliū actis
primus consul creatus
filios suos q̄ cū aquī
liis & Vitelliis ad reci
piendū in urbem tar
quinos cōiurauerant.

uirgis cesos securi percussit. patrem exiit ut consu
lem ageret. deinde in prelio qđ aduersus eos gere
bat singulari certamine cū Aronte filio Tarquinii
cōgressus se ambo mutuis uulneribus occiderūt.

THORATIVS COCLES.

Thorati⁹ cocles (il
lo cognomine q̄ in a
lio prelio oculum a
miserat) cum Porsena
rex Hetruscorū Tar
quinos ī urbem Ro.

restituere temptaret: & primo impetu (transiberis
nam regionē nunc appellatā) tunc Ianiculum ce-
pisset. pro ponte sublitius stetit: & aciem hostium
sustinuit donec pons a tergo interrumpere. Tum
in tyberim se proiecit & armatus ad suos tranauit

¶ MUTIVS SCEVOLE. ¶ Mutius Sceuo

le a clade dextre ma-
nus cognomen inditū
cum porsena urbē ob-
sideret in eius castra
uenit: ibiq; purpura-
tum p rege deceptus
occidit. deprehēsus &

ad regem ptractus. dexterā aris impoluit ardenti-
bus focis iniecit. hoc supplicii area exigens q̄ in ce-
de peccasset. terrorem geminat dolo: ut scias iquit
quem uirum effugeris. idem trecenti iurauimus.
Quare ille territus bellū acceptis obsidibus depo-
suit. **¶ PVBLICOLA.**

¶ Publicola de ueien-
tibus & Sabinis triū-
phauit. Sed quia i lo-
cum Tricipitini colle-
ge defuncti consulem
subrogauerat: & do-
mum in Velia tutissio-

mo loco habebat i suspicionē regni affectati uenit.

Quo cognito apud populū questus ē q̄ de se ali-
quid tale timuissent: & imisit qui domū suā dirue-
rent. legem de prouocatione aduersum magistra-
tus ad populū tulit. Hinc Lutius Valerius Publi-
cola dictus. hic quater consul: mortuus adeo paup
ut collatis a populo nummis sumptū habuerit.

CAVLVS POSTHVMIVS.

Aulus Posthumius
dictator cū latinis in
ultionē regis Tarquia-
ni dimicantibus con-
flictus. Cumq; uictoria
nutaret: magistro eq̄
tū equis frenos detra-
hi iussit. & hoc nouū cōmentum: quo acrius incur-
rerent: unde & aciem latinorum fregerūt & castra
ceperūt. **MENENNIVS AGRIPPA.**

Menēnius agrippa
de Sabinis triūphauit
& cū populus a patri-
bus secessisset: q̄ tribus
tum & militiam tolera-
ret nec reuocari posset.
olim inquit humani ar-
tus cum uentrem ociosum cernerent ab eo discorda-
runt: & suū illi ministeriū negauerūt: cū eo pacto
& ipsi deficerēt. intellexerūt uentrē acceptos cibos

per omnia mēbra differere: & cum eo in gratiā redierunt. Sic senatus & populus quasi unū corpus discordia pereunt. cōcordia ualent. Hac fabula populus regressus est. creauit tamen tribunos plebis qui libertatē suā aduersus supbiam nobilitatis defenderet. Hic ppter paupertatē publico impēdio populi Romani sepelitur.

¶ CORIOLANVS.

¶ Coriolanus cognomen a captis Coriolis urbe Volcorū Cneus Marc⁹ habuit. ob egregia militie facinora a Posthumio optionem munerū accipiēs. equū

tantū & hospitē sūpsit. uirtutis & pictatis exēplū Hic cōsul iniuria pulsus ad Volscos concessit & cū eis ad quartū ab urbe lapidē castra posuit. Cumq; in illis ciuiū legatiōib⁹ flecteret: a Veturia matre & Volumnia uxore matronarū numero comitatis motus bellum obmisit.

¶ QVINTIVS CINCINNATVS.

¶ Quintius Cincinnatus (cū Volsci & Sabini bellum aduersus romanos gererent: & Muriū cōsulē in algido mōte obsiderēt) dictas

tor dictus: missi legati nudū eum arantē transibe-
rim inuenerūt: qui insigniis sūptis cōsulem obsidio-
ne liberauit. hostes uicit. iugū boum equis impos-
uit ducem principesq; subiugatos triūphi die pre-
se primus egit. Sextodecimo die dictatura se abdi-
cauit ad agricultū reuersus. ipse iterū post. xx. an-
nos dictator dictus spurium Melium regnū affe-
ctantem occidi iussit domū eius solo equauit.

¶ VIRGINIVS CENTVRIO.

¶ Virgini Centurio-
nis in algido militātis
filiam uirginiā Apius
Claudi⁹ decēuir ada-
mauit: quā cum corrū-
pere nō posset: clientē
subordinauit qui eam
coram in seruitiū depōceret. Pater re cognita cum
oppressam iudicio filiam trahi in seruitutē uide-
ret: nihil cunctatus: in medio foro manu sua inter-
fecit. corpus eius humero gerens ad exercitum pro-
fugit ad motisq; signis cōmilitonum. totam eā do-
minationem obsessam armis milites ad uindican-
dum facinus accendit. ac in carcerē & cathenas ab
Auentino monte detraxit. creatisq; decem tribunis
decem uiros abdicare se magistratu preceperunt.
Apius in carcere sibi mortē adciuit.

¶ CORNELIVS COSSVS.

b

Cornelius Cossus
(cum uidisset accessu
Tolumnii regis uien
tium turmas Roma
norū trepidantes) fu
dit: & ingentē predā
ad urbem tulit. Post

exercitu in angustiis thauri montis insidiis hostiū
clauso: in superiore locū euasit: hostes terruit: ci
ues obsidione liberauit.

CFVRIVS CAMILLVS.

CFurius Camill⁹ ue
ios obsidione domuit
deq; his triūphauit.
Cum Valiscos obside
ret: & ludi litterarū
magister principū fi
lios ad eū adduxisset

uinctū illū isdem prius in urbē redigendū & uer
berandū tradidit (Sciebat enī uir sapiēs uerā esse
uictoriā que salua fide & integra dignitate paga
ret) Statim Valisci se ei ob tantā iusticiā dederūt
Post die dicta a tribus populi inique dānatus ar
deam concessit. Mox cū galli senones exercitū Ro
manorū apud alliam fluuiū cecidissent: urbē intra
runt partēq; incēderūt ubi senioribus interfectis:
nobilē iuuentutē in capitolium obsiderūt: qui tandē

accepto auri mille pondo recessere. Camillus absens dictator dictus collectis reliquiis: eos secutus ita cecidit & aurū & oīa que ceperant militaria signa reportaret. deinde populo Ro. migrare ueios uolentes detinuit. Sic & opidum ciuib⁹: & ciues opido reddidit.

¶ VALERIUS CORVINVS.

¶ Valerius coruinus cū reliquias Senonū Camillus persequere tur aduersus ingentē gallum puocantē solus (omnib⁹ territis) pcessit. curuus ab ortu solis galee eius infudit: & interpugnandū: ora oculosq; galli reuerberauit. Hoste uicto: nō solū uictoriā ei sed & nomē dedit. Hic cū ingēs multitudo ere alieno oppressa Capuā occupare tēptasset: & ducē sibi etiā necessitate cōpulsum fecisset. sublato ere alieno seditionē cōpressit. His temporib⁹ in medio urbis Ro. terra dissiluit neq; uasta uorago coniecto terre impleri potuit: q; deorū monitu uiui hoīs expeteret sepulchuram si remp. Ro. ppetuam uellent. tum Marcus Curtius eques Romanus nil cunctatus: equo exornato: infedentem armatum se in specum imisit. Lacusq; Curtius ab hoc appellatus.

DECIUS CONSUL.

¶ Detius cōsul bello latino cū collega Manlio torquato (positis apud ueserim fluuiū castris) cum utriq; somno obuenisset eos uictores futuros quorū dux in prelio cecidisset. is capite uelato primum ante aciem diis manibus se deuouit: & in cōfectissima se hostiū tela iaculatus nouū ad uictoriam iter sanguinis sui semita aperuit.

MANLIUS TORQUATUS.

¶ Manlius Torquatus i bello gallico arcem capitolini mōtis infedit: obtestata ipsum quasi presentē iouē: ut quē admodū ipsi ad defendendū templum eius cōcurrissent: ita ut ille uirtutē eorū numie suo tueretur. Insuper & gallū eū ad singulare certamē puocārem occidit. Torquē ei detractū ceruici sue induit. Bello latino filiū suū quī uictorē: q; contra īperiū pugnasset securi pcussit. latinos apud Ueserim decii college deuotiōe supauit. Cōsulatū iterū recusauit. Qd diceret neq; se populi uitia neq; illū: seueritatem suā posse sufferre.

¶ PAPIRIVS.

¶ Papirius uir bellis-
cosissimus uelocitate
cursor: aduersus Sam-
nites progressus cum
Romā regrederet edi-
xit Fabio maxio: quē
exercitui preporcebat

ne manum cū hoste confereret. Sed ille oportunita-
te ductus pugnavit. Reuersus cū securi ueriri uo-
luit. Ille in urbem confugit nec supplicem tribuni
tuebant. Deinde pater lachrymis: populus preci-
bus ueniam impetrauit. Postea samnite Romanos
apud Caudinas furculas angustia locorum cōclu-
sos uicere. Iterum Papirius aduersus eos directus
de eis triumphauit.

¶ FABIVS MAXIMVS.

¶ Fabius ob uirtutē
maximus. De Apulis
Mucernis: Gallis Vm-
bris: Marlis: Turlis &
Liguribus triumphauit.
Postea nouam de
Hanibale uictoriam

comentus est: nō impetu pugnare: ut qui frāgi uir-
tute nō poterat: mora cōminueret. De redemptiōe
captiuorum cum hostibus pepegit. quod pactum

b iii

cum a senatu improbare^t.fundum suum ducentis
milibus uendidit & fidei satis fecit.

¶ MARCVS CVRIVS.

¶ Marcus Curi⁹ den
tatus. primo de samni
tibus: iterū de sabinis
triumphauit. Pirrhū
epirhotarum regem
opem tarentinis feren
tem ex Italia pepulit.

Legatis samnitum aurum offerentibus: cum ipse i
foco rapas torreret. malo hec iquit fictilibus meis
esse & aurum habentibus imperare q̄ possidere.

¶ APPIVS CLADIVS CECVS.

¶ Appius Claudius
cecus Sabinos: Samni
tes: hetruscos bello do
muit. Viam usq; Brū
dusiū lapidibus strae
uit. unde illa uia ap
pia est. Cum de pace

Pirrhi ageretur & gratia potentiū per legatū Cy
neam quereretur precio. Senex & cecus lectica in se
natum latus: turpissimas cōditiōes magnifica ora
tione discussit. Tum Ro. iusserūt captiuos reddi
tos infames haberi: q̄ armati capi potuissent.

¶ FABRITIUS.

¶ Fabritius de redio
mēdis captiuus ad pir
rhum Epirotam cum
aliis missus. ei capti
uos rex gratis dedit.
admiratus cū eū pau
perem cognouisset: ut

quarta parte regni promissa sollicitare nō ualeret
ut ad se transfiret. interiecto anno contra Pirrhum
Fabritius missus. medicus Pirrhi nocte ad eum ue
nit promittēs ueneno se Pirrhum occisurum si sibi
aliquid polliceretur: quem Fabritius uinctum re
mitti iussit ad dominū: idq; sibi dici. Tum rex ille
est inquit Fabritius qui difficilius ab honestate q̃
sol a cursu suo auerti potest. Rex in Siciliam profe
ctus. Fabritius uictis Lucanis & Samnitibus triū
phauit. ¶ Regnatum est a Iunio Bruto in Appiū
cc. xxxii. annis Et licet iam clarum urbis Rome no
men esset. arma tamen extra Italiam mota nō fue
runt.

¶ Sequit̃ de tertia etate populi Romani.

**DE TERTIA ETATE POPVLI
ROMANI SVBCONSULIBVS.**

¶ Appius Claudius
cōsul ad mainertinos
(qui cāpani erāt mes-
sana urbe Sicilie cōse-
dentes) liberādos mis-
sus: quorū arcē cartha-
ginenses & Hiero. rex
Siracusan⁹ obsidebāt.
Primo ad explorādos
hostes fretū piscatoria
naue traiecit. Regres-
sus Ralagionē in Sici-

liā traduxit. Carthagineñ messana expulit hiero-
nē apud Siracusas (ātē se uictū q̄ cōgressū sēriētē)

¶ CNEVS DVILLIVS: (in deditionē accepit.

¶ Cneus Duilius cū
uideret Carthagineñ
multū mari posse. clas-
sem magis ualidam q̄
decoram fabre fecit &
manus ferreas cū irri-
su hostiū primus isti-

tuit. Sic inter pugnandū hostiū naues apprehēdit
hostes uicit. Neq; ulla uictoria Romanis gratior:
q̄ inuicti terrarū etiā mari plurimū possent.

¶ MARCVS ATTILIVS.

¶ Marcus attilius re-
gulus: fufis faleutinis
triūphauit: in affricā
claffe traiccit. quaffa
ta de hamilcare hani
balis patre duce peno
rū naues lōgas. lxiii.
cepit. opida ducenta.

& hominū ducenta milia. serpentē quoq; maximū
occidit. absente eo cōiugi eius & liberis ob paupta
tem sumptus publice dati. Post arte Xantippi du
cis lacedemonii quia Carthaginē cōductus fuerat
captus: in carcerē missus. legatus de pmutādis ca
ptiuis Romā missus (dato iureiurādo ut si nō īpe
trasset ita demū rediret) in senatu conditionē dis
suasit. Reiectis a se cōiuge & liberis Cartaginē re
gressus crudeli supplicio affectus est.

¶ LVCTATIVS CATVLVS.

¶ Luctati⁹ Catul⁹ du
centis nauibus aduer
sum penos pfectus. ha
milcaris classe fugata:
remiges & nautas assi
due exercebat qua ar
te effecit ut etiā cupi
de preliū exposcerent. Post centū. xx. naues cōmea

tibus & aliis oneribus impeditas duce Hannone depressit. Conditionibus datis. primo bello punico finis impositus.

¶ CLAVDIVS MARCELLVS.

¶ Claudius marcellus in mediū hostiū galloꝝ primus irrupit. Regem eorū occidit. spolia uendicauit. cū apud Cannā Apulię uicū pugnatum esset

vota xl. miliū cede Romana parta nobilitas duo modii anulorū Carthaginē missi: in campania ubi hanibal se transtulit eius exercitū prelio fudit: & ab obfidione urbis Nole excussit. Primus post tātas rei publice ruinas spem fecit Hanibalē posse supari. Post Sicilia mandata Marcello tota insula in una urbe supata est. grande illud & ante id tempus in uictum caput Siracuse.

¶ FVLVIVS CENTIMOLA.

¶ Fulvius centimola illiricos cōmunes omniū grecoꝝ hostes terra mariq; oīa uastantes. legatos etiam Romanorū Teuta eorū regina iubēte securi per

cutiētes) suis copiis pdomuit. principū colla lega
torū manibus securi litauit. Teuta grauiter mul
ctata: ac fere toto regno spoliata.

¶ CLAVDIUS NERO.

¶ Claudius nero qui
in A pulia cum Hani
bale castra cōiūxerat:
relicta in castris parte
cū delectis ad hastru
balem Hanibalis fra
trem (qui ingentis co
piis in italiā traiecerat) pperauit: & se Liuius colle
ge cōiunxit: amboq; Hastrubalē uicerūt. Nero re
gressus pari celeritate qua uenerat: caput Hastru
balis ante uallum Hanibalis pīecit. Cūq; pīectū
fratris caput ad sua castra uidisset: agnosco inquit
infelicitatē Carthaginis. Hęc fuit illius uiri nō si
ne presagio quodā fati iminētis prima cōfessio. Iā
certū erat hanibalē etiā ipsi cōfessioē posse uinci.

LIVIVSSALINATOR. ¶ Liuius Salinator

de Illiriis triūphauit.
iterū cū Claudio Ne
rone inimico suo cōsul
ne res publica discor
dia male administrare
amicitiā cum eo iuu
xit: & de Hastrubale

triumphauit. Iterū Liuius consule populus Romanus Ioniū mare ingressus tota greciē littora ueluti triumphante classe pagrauit. Spolia quippe Siciliē: hispaniē: Sardinie: Affricē preferebat. Et manifestam uictoriam uata ī pretoria puppe laurus pollicebatur.

¶ AFRICANVS MAIOR.

¶ African⁹ maior. p. c. Scipio ab africa uicta dictus Clade cānen si nobilissimos iuuenes italiam deferre ob metum hanibalis deliberantes districto gla-

dio cōpescuit. primus iurans ut patrie defensor existeret. uniuersos similiter iurare coegit. xxiiii. anno pretor ī hispaniā missus Carthaginem hispanie caput qua die obsedit cepit hispanorū obsides parentibus reddidit uirginem pulcerrimā. ad cuius conspectū concurrebat ad se uetuit adduci. patriq; eius sponsor astitit. hasdrubalē magonēq; fratres hanibalis hispania expulit. Masinissam Numidie regem in societatem recepit. Post consul in affrica hasdrubalis & Siphacis Maurorū regis castra una nocte prupit. Reuocatū ex Italia hanibalem supauit. Victis Carthaginensibus leges imposuit. secundum bellum punicum finiuit. Deinde a

tribu. p̄. repetundarum accusatus in uoluntariū
exilium concessit. Moriens ab uxore petiit ne cor-
pus suum Rome referret.

¶ QUINTIVS FLAMINIUS.

¶ Quintius Flamini⁹
cōtemptis auspitiis q̄
bus pugnare prohibe-
batur aduersus gallos
conflixit & uicit Phi-
lippum regem Mace-
doniē prelio fudit. ca-
stris exiit in fidem re-

cepit: sed filium eius Demetriū obsidem tenuit La-
cedemoniorū etiam duce Nabide uicto. filium ei⁹
obsidem accepit. uenditos ac transfugas Romanos
colligens Romam duxit.

¶ QUINTIVS FVLVIUS.

¶ Quintius Fului⁹ no-
bilioꝝ Etholos Oretha-
nosq; superauit. Cana-
thas qui bello Mace-
donico interfuerūt post
anthiochum defecerāt
preliis frequētibus ui-

ctos & in ambrachiam caput gentis opidū coactos
in deditionem accepit. tum signis tabulisq; priua-
uit.

SCIPIO ASIATICVS.

¶ Scipio Asiaticus frater affricani. Anthiochum regē Syrie. qui (credibile dictu) maximis auxiliis: copiis: confederat trecēta milia peditū. equitū falcatōrūq; curruū non minor numerus: elephātis ad hoc īmenſe magnitudinis: auro purpura argēto & ſuo ebore fulgentibꝫ aciem utriuſq; uallauerat. in genti prelio uicit. cui pax conceſſa ut ex europa & Aſia recederet: atq; intra thaurū ſe contineret. Hic ab Aſia uicta Aſiaticus dictus.

CNEVS MANLIVS.

¶ Cneus manlius Vulſo miſſus ad ordinandam Scipionis Aſiatici puinciā. bellū Piſidis & Gallogrecis qui anthiocho affuerāt intulit. His uictis inter captiuos uxor regis Argioguntis Centurioni cuiſdam in cuſtodiā data. a quo ui ſuprata de īiuria tacuit. Et poſt īpetrata redēptione memorabili exemplo dum pecuniā inclinata ceruice numeraret adulter. reuulſum caput ad maritū ſuū retulit.

¶ PAVLVS EMILIVS.

¶ Paulus emilius primo consulatu quē post tres repulſas adeptus erat de Ligurib⁹ triūphauit. itei ū cōſul Parſen Philippi filium regem Macedonū rebelantem cepit. quem uictū fleuit & ſibi aſſidere iuſſit. tum in triumphū duxit. In hac leticia duos filios amiſit. Et pgreſſus ad populum gratias fortune egit: q̄ ſi quod aduerſi reipublice iminebat: ſua eſſet calamitate deciſum.

¶ TIBERIVS SEMPRONIVS.

¶ Tiberius Sempronius graccus Tri. pl. Scipionē Aſiaticū q̄ uis inimicum duci in carcerē nō eſt paſſus. Pretor galliā domuit. Conſul Hiſpaniā altero conſulatu. Sardiniam: tantūq; captiuorum adduxit: ut longa uenditione res in prouerbiū ueniret. Sardi uenales. Et cū in eius domo duo angues apprehēſi eſſent. reſpōſo dato de dominis pariturū cuius ſex⁹ anguis fuiſſet occiſus. amore Cornelie cōiugis marem iuſſit interfici.

¶ MARCVS CATO.

¶ Marcus Cato pre-
tor Sardinia subegit
Cōsul Celtiberos do-
muit. Et ne rebellare
possent. arma omni-
bus ademit. singula-
rum ciuitatū muros

litteris missis uno die dirui fecit. Hic omnia ardua
per se gessit. nec quicq̃ ī exercitu suo precipui pre-
ter honorem & imperiū habebat. Matronis orna-
menta erepta opia lege repetentibus restituit. Ac-
cusator assiduus malorum. ipse quadragies quater
accusatus gloriose absolutus. Carthaginem delenda
censuit.

¶ SCIPIO NASICA.

¶ Scipio Nasica sta-
tuas quas sibi quisq̃
p ambitionem in foro
ponebat sustulit. Del-
mum urbem Dalma-
tarū expugnauit. Im-
peratoris nomen a mi-

litibus & a senatu triumphū recusauit. Carthagi-
nem seruandam suaserit: ne metu ablato emule urbis
luxuriari felicitas u r b i s inciperet.

SCIPIO AFFRICANVS MINOR.

Scipio Affricanus minor ab Affricano adoptatus. In hispania apud Intercariā opidū prouocaterē singlari prelio uicit. Muros hostiles ciuitatis primū ascendit. Consul Carthaginē accendit ac funditus delet. Omne citra ultraque Hiberū subiecit imperio. primus Romanorum ducū uictor ad Gades & oceanioram peruenit. plus etiam prouinciā retinere quam facere suadens. quo tertiū bellum punicum finit. Numantiam in Hispania fame uicit. hinc & Numantinus dictus.

METELLVS.

Metellus ille qui ex Macedonia cognomen meruerat: & Celtibericus fieri: cum & Contrebiā memorabili cepisset exemplo. & uersobrigis maiori gloria pepercit. pseudo Philippū (qui & Andriſcus) uicit. Achaïos bis prelio fudit: triumphandos munio tradidit. Cum omnia proprio & subito consilio ageret. amico cuidam quid acturus esset roganti:

Tunicam inquit meam exciderem: si eam consiliū
meum scire existimarem.

¶ LUTIVS MUMIVS.

¶ Lutius Mumi⁹ de
leta Achagia: Acha-
gicus. legatis Roma-
norum apud Corin-
thum uiolatis in Me-
telli castra pperauit
& Corinthus apud Lē

copetiam uicit. Captaq; Corinthe ac incensa cum
esset Achagie caput: grecieq; decus. Achagiā cēm
obtinuit: tabulis & signis spoliauit: quibus cū totā
Italiam repleisset in domū suam nil contulit.

¶ CAIVS MARIVS.

¶ Caius Mari⁹ i Nu-
midia Iugurthā regē
superauit: & Bocchū
Mauritanie regē gra-
uiter cecidit In gallia
Cimbros. In italia teu-
tones uicit. Apuleiū
Saturninū tripliciter

& Glautiam pretorē seditiosos interemit. Cū Sul-
pitia rogatione prouinciā Silles eriperet. armis ab
eo uictus & in carcerem cōiectus imissum p̄cussio-
rem Gallū uultus auctoritate deterruit acceptaq;
nauicula in africam traiecit.

CLVTIVS SILLA.

¶ Lutius Silla Iugur-
thā fraude Bocchi so-
ceri sui in deditiōem
accepit. bello sociali
samnitas hircanosq; su-
perauit. Asiam sortit⁹
Mithridatem bis pre-
lio fudit. Medos & Dardones in itinere supgressus
Mox regressus Carbonē italia expulit. Mariū ui-
cit Marii filio Preneste interfecto felicē se edicto
appellauit. Proscriptionis tabulas primus posuit.

CLVTIVS LVCVLLVS.

¶ Lutius Lucull⁹ Mi-
thridatē apud Calce-
donē Cottam collegā
suū obsidētē fossa ual-
loq; cinxit atq; depres-
sit. Deinde Cizicū ea-
dem hora qua obside-
bat obsidiōe soluit. Mox Mariū terra mariq; uicit
Marius occisus ponte nauibus facto omniū ante se
primus Euphraten transit Sinopē expugnaturus
(cū eā qui presidii causa preerāt expoliatā incen-
samq; relinquerēt) miserorū hostiū intestina clade
pmotus celeri cursu restrinxit incendiū. Mithrida-
tis topias ferro & fame afflixit: eumq; regno suo id

est Pontho expulit. Quem rursus cū Tigrane rege
Armenie subueniente magna felicitate supauit.

¶ POMPEIUS MAXIMVS.

Pompeius Maximus
sertoriū (partiū mari-
anarū q ad bellum cō-
mouit grauē ad dedi-
tionē) Mithridatē ad-
uenenū cōpulit. deīde
ī septētrione Albanos.

Clochos. Enochios. Caspics. Hiberos. Nūc ī orien-
te Parthos. Arabes. iudeos cū magno sui terrore pe-
netrauit. Primus ī hircanū rubrū & arabicū mare
puenit. Imperiū maris po. Ro. restituit. Partito or-
bis impio cū Crassus syriā. Cesar galliā. Pompei⁹
urbē occuparet. Post cedē Crassi Cesarē dimittere
exercitū iussit. Cuius infesto aduētū: urbe pulsus
in Pharsalia uictus ad Ptolomeū Alexandrie regē
fugit ibiq; mucrone cōfossus perit.

¶ VENTIDIUS.

¶ Ventidius (cū Par-
thi ī Crassum parthi
coinhiantē auro: una
decia strage legionū
& ipsius capite auro
infuso multassent:
& Labieno duce qui

pompeianarū partium fuerat & uictus ad Perſos
refugerat in ſiriā irrupiſſent. incredibili felicitate
& labieni copias ipſumq; pacorū: & omnē parthi
cum equitatum (ſimulato inter colles metu donec
adimeret uſum ſagittarum) late cecidit. Mox cir
cūlato regis per urbes quē deſtituerant capite Si
ria ſine bello recepta. Sic craſſianam cladem paco
ri cede penſauit.

¶ MARCVS CICERO.

¶ Marco Cicerone cō
ſule Catilina ad delē
dam patriam coniura
uit. Tanti ſcleris iu
diciū per ſuluiā emer
ſit uiliſſimū ſcortū ſe
parricidis innoſcens.

Tum habito ſenatu in reum perorauit: hoſtem fu
gauit. Iſſet ultra alpes conſpirationis furor: niſi al
tera proditione Volturnii pretoris littere teneren
tur. Statim Ciceronis imperio iniecta eſt barbaris
manus. palam pretor in ſenatu conuincit & in car
cere parricide ſtrangulatur. Fundamentum nanq;
primum eſſe iuſticie dixit ne cui noceatur: deinde
ut cōmuni utilitati ſeruiatur. ¶ Regnatum eſt ab
Appio uſq; ad ſingulare imperium Caii Iulii an
nis. cc. xxx.

DE QUARTA ETATE POPVLI ROMANI SVB IMPERATORIBVS.

¶ Caius Iulius cesar europā sortitus: Galliam: Germaniā: Britaniamq; subegit. Aduersum Belgas pugnans cum multa Romilitū insignia. tum illud egregiū ipsius ducis quod nutante ī fuga exercitu rapto fugientis e manu scuto in primā uolitans aciem: manu preliū restituit. Triūphos ex Gallia Egypto: Pontho: Africa & Hispania duxit. Tante autem bonitatis fuit ut quos armis subegerat. clementia magis uicerit. Pompei capite sibi prefato: nō continēs lachrymas illud preciosissimis odoribus cremandum curauit. Bellis ciuilibus ubiq; compositis Romam rediit. Primus singulare imperiū obtinuit. Ad hoc nullus celerius scripsit: nemo uelocius legit. quaternas etiam epistolas simul dictauit. Sed gloriam principis uicit inuidia. sicq; Bruti & Cassii cōiuratione. xxiii. uulneribus confossus occubuit cum regnasset annos quinque.

CTOAVIANVS.

Octavianus ab aucta
repub. augustus. pluri-
ma bella gessit. Externa
bella duo omnino per se
gessit. Dalmaticū adole-
scens adhuc & Anthonio
deuicto Cantabricū. dal-
matico etiā uulnera ex-
cepit. una acie dextrum genu lapide ictus: altera
autem & crus & utrūq; brachium ruina pontis cō-
sautiatus. Reliqua p̄ legatos administravit ut tū
quibusdam Pannonicis atq; germanicis aut inter-
ueniret aut nō longe abesset. Rauennā uel Medio-
lanū uel Aquilegiam usq; ab urbe p̄grediens. Nā
arma nisi maiore emolumēti spe: nequaquā mouēda
dixit. Ne compendio tenui iactura graui parta ui-
ctoria similis sit hamo aureo piscantib⁹: cui⁹ arrep-
ti amissiq; detrimētū. nullo capture lucro pensari
pōt. Tēpla q̄uis sciret etiā p̄ consulib⁹ decerni sole-
re. In nulla tñ puīcia nisi cōmuni suo Romeq; noīe
recepit. Nā in urbe q̄dem p̄tinacissime abstinuit
hoc honore. atq; etiā argēteas statuas olim sibi po-
sitas cōflauit oēs. ex q̄bus aureas certinas apollini
palatino dedicauit. dictaturā magna ui offerente
pplo. genu nixus. deiecta ab humeris toga. nudo
pectore dep̄cat⁹ est. Urbē Romā ita exornauit: ut

gloriatuſ ſit ſe latericiam inueniſſe: marmorea re-
linquere. Clemētie ciuilitatis atq; ſtudioſitatis ex
emplar ipſe fuit. Huius imperii anno. xlii. uniuer-
ſo orbe pacato. Pacis actor Ieſus chriſtus naſcitur ī
Bethleem Iudeę ex Maria uirgine. Quo die Rome
in celeſti circulo chriſti imagine cū matre uiſa arā
ei prim⁹ extruxit. Dominū ſe uocari uetuit. Tranſ-
tyberim fons olei de terra erupit: fluxitq; tota die
chriſti gratiam gentibus oſtendens. Templum pa-
cis eternum corruit.

¶ TIBERIVS.

¶ Tiberius dalmatas
Salmatasq; ſubegit.
Adulationes adeo ad-
uerſatus eſt: ut nemi-
nem ſenatorū aut offi-
cii aut negotii cauſa
ad lecticā ſuam admi-
ferit. Conſularem uero ſatiſſacientē ſibi ac p̄ genua
orare conantem ita ſuffugerit ut caderet ſupinus.
Atq; etiā ſi quid in ſermone uel in continua oratio-
ne blādius de ſe diceret. nō dubitaret interpellare
ac reprehēdere & cōmutare cōtinno. Dominus ap-
pellatus a quodā denūciauit: ne ſe amplius contu-
melię cauſa nominaret unde ſe dominū cū cōtume-
lia uocari dixit. Sed aduerſus cōuitia malosq; ru-
mores & famoſa de ſe ac ſuis carmina firmus ac pa-

tiens: subinde iactabat in ciuitate libera. linguam
mentemq; liberas esse debere. Presidibus quibus
dam prouintiarū: augenda esse uictigalia suaden
tibus respōdit. boni pastoris esse tondere pecus nō
deglutire. Aliis ut officiales mutaret instantibus.
Vidi inquit quendam muscas egri uulneribus in
sidentes fugare: quem eger culpauit: quoniam uen
ture sitibunde sunt. iste tantū (cum plene sint) lo
cum occupabant. Huius imperii anno. xviii. iesus
christus annorū. xxxiii. & trium mensium Iherolo
lymis pro salute hominū crucifixus moritur. Cui⁹
sancti uultus seu faciei similitudo a sancta Veroni
ca per mare Romā adducta est: qua uisa Tiberius
mox a morbo fertur liberatus.

¶ CLAUDIUS.

¶ Claudius Britannā
post Cēsarē secūsus
attingens in deditic
nem accepit. orcadēs
insulas Romano adie
cit imperio. Tam ciui
lis ut etiam Plautium
qui expeditione Brittanica multa egregie fecerat
triumphantē ipse persequeret: & conscendenti Ca
pitoliū leuius incederet. Huius imperii anno se
cundo Petrus apostolorū princeps cum primo fun
dasset ecclesiā Antiochenā Romā uenit tenuitq;
d

(pastor ouium christi) cathedra episcopalem annos
xxv. sub Nerone crucifixus eodem die quo & Pau-
lus capite plexus. Anno a natiuitate Christi. lxx.
Tempore Neronis caballos lapideos. praxitelis un-
alter fide opera (maxime sane opificibus digna)
Romam aduexit ex Asia Tridates armeniorum rex
quem ut Nero laute exciperet. theatrum Pompei unius
diei opera totum inaurauit.

¶ VESPASIANVS.

¶ Vespasianus uir utique
clementissimus: liberalis-
simusque ac munificen-
tissimus: qui principa-
tu suscepto rempu. fer-
me collapsam optime re-
stituit: & censum sena-
torum expleuit: consulares inopes sustentauit: ac mul-
tas per orbem ciuitates terremotu uel incendio affli-
ctas in melius restituit. Deinde bello iudaico bien-
nio pertracto Tito filio commendauit. quod quidem
bienio post constantissime absoluit. quo iudei penas
dederunt. & frequentis contra po. Ro. defectiois & sce-
leris quo christum innocentem perire. Hic tante lenita-
tis & clementie fuit ut comitia a causidicis & phis in
se dicta leniter ferret. reos etiam maiestatis uerbis
tantum castigatos dimitteret. offensarum & iniuriarum in
memor. diligens tamen coarctor discipline militaris.

¶ TITVS.

¶ Titus uir omnium uirtutū genere āmirabilis: adeo ut amor & delitie humani generis diceret. facundissimus: bellicosissim⁹ moderatissim⁹: ita comis & liberalis ut nulli quicq̃ negaret. Hoc cum reprehenderēt amici: respōdit: neminē a uultu p̃cipis tristem discedere oportere. addidit & illud recor⁹ datus q̃ nihil cuiq̃ muneris dedisset. Amici hunc diem p̃didi. p̃hōꝝ familiaritate delectatus. Perit tandē hic talis & tantus princeps uentris p̃fluuiio in eadē uilla qua & pater etatis sue anno. xlii. eoq̃ loco cū ingenti hominū luctu sepultus.

¶ NERVA.

¶ Nerva senio cōfect⁹ imperator electus imperauit anno. i. mensi. iiii. Hic suscepto imperio cū oīa ipsius īperiī sceptrā ex p̃decessoris tyrannidē in tumultu offendisset. se equissimū atq̃ utilem omnibus p̃stare conatus est. unde eius opa omnia Domitiani acta ex senatus decreto abrogata sunt.

TRAIVANVS.

Traianus cepit regnare āno domini. c. urbes trans Rherū in Germania recupauit. Datiam subegit. imunitates ciuitatibus in opibus largiēs. tributa prouinciis relaxauit. Cum aliquādo pfectur⁹ ad bellū iam equū ascendisset uidua quedā apprehenso pede illius lugens iusticiā sibi fieri de occisoribus filii sui inocentissimi poscebat. Cui⁹ uerbis motus de equo descēdit. causam examinauit: & cōdigna satisfactiōe eā cōsolat⁹ est. Veritus ne qd de trimēti Ro. īperiū ex augmēto christiane religionis caper: psecutionē in christianos cōcessit p Pli⁹

ADRIANVS.

(niū secundū mitigatus.)

Adrianus primo qdē christianis aduersat⁹ postea cognita eorū religiōe in eos admodū beneficus fuit. Plutarchi sexti aliorū qd phō & doctria ac familiaritate dele ctat⁹. fecit Rome sui nois pontē & sepulcrū: qd hodie castrū angeli appellat. Magnificus & clemēs. stultū gladio in se furentē medicis

curandū tradidit: & egros bis terue in die inuisit.
iudeorū pertinaciā ultima cede pdomuit: & ihero
solyman instaurans christianis incolendā dedit.

ANTONIUS PIUS.

Antonius Pius nul
li unq̄ acerbis: cūctis
benignus. Tributum
interdū ita remisit ut
cautionibus: incensus:
omniū debita relaxa
ret. In re militari mo
derata gloria. defendere magis puincias q̄ amplia
re studuit. Mallens unū ciuem seruare q̄ mille hos
tes occidere. Tāte iusticie fuit ut multi reges mul
teq; nationes depositis armis ad eum cōtrouersias
suas deferrent: sententieq; eius mox parerent.

ANTONIUS VERUS.

Antonius Verus
eiusdē animi: eiusdēq;
uultus. in quauis for
tuna semp est habitus
Platonis sententia se
pius p eum repetita.
Tum demū florere ci
uirates. s. aut philosophi imperarēt: aut imperan
tes philosopharent. Appolloniū & Sextum philo
sophos legētes imperator audiuit. Iturus ad bellū
d iii

(cum nō haberet unde stipendia militibus preberet exhausto erario) omnē imperatoriā suppellectilem: omnēq; ornatum uxoris publice uendidit. parta uictoria in omnes de repub. meritos liberalis fuit. tributa quibusdam prouintiis remisit.

¶ SEVERVS.

¶ Seuerus (philosophie admodū studiosus) fortissime qdē rē pub. sed laboriose gubernauit. Parthos: arabas & azabenos superauit. Multa toto urbe

Romano reparauit. Huius cū animo fortuna mutata est. Nam ubi psecutionem in christianos mouet: cōtinuo uariis periculis distrahit.

¶ ALEXANDER.

¶ Alexander (Vlpiano iuriscōsulto usq; assessore) iusticiā ita coluit: ut nemo unq; de illata ab eo iniuria q̄stus sit. Turinū qui munera accipiebat q̄

magne esse auctoritatis apud impatorē uideret: fumo necari iussit. preconē clamante: fumo puniē qui fumū uendidit. pecunias cōtempnit. gēmas re-

iecit ut res muliebres: dicens in Virgilio plures &
meliores gēmas esse. Xerxen p̄sarū regē gloriosissimū

¶ GORDIANVS.

(me uicit.

¶ Gordianus ad sexa-
gintaduo milia libro-
rū in bibliotheca ha-
buisse dicitur: Parthos
iā erūpescentes ingēti
clade supauit. Philip-
pus ei successit: quem

primū impantē christiani habuere: q̄ mysteria ad-
ire nūq̄ est ausus nisi cōfessus. Post tertiū uero ipe-
rii sui annū millesimus ab urbe cōdita annus i ple-
tus est: & magnificis ludis celebratus. Anno a nati-

¶ AVRELIANVS.

(uitate domini .cc. xlvii.

¶ Aurelianus Gotthos
apud Danubiū supauit:
in Asiam deinde traiciēs
Zenobiā que (occiso ma-
rito) orientis tenebat im-
periū uicit Tetrico supā-
to Gallias recepit. muris
ualidioribus & latiorib⁹

urbē sepsit. Hic primus apud Romanos dyadema
capiti inexit. gēmisq; & aurata oī ueste usus est.
Postea mota in christianos p̄secutione fulmine ta-
ctus deinde occiditur.

d iiii

¶PROBVS.

¶Probus gallias a barbaris occupatas ingēti felicitate restituit saturninū imperium usurpare conantē. in oriente Proculū & Bonosum apud Agrippinam oppressit. Cū sibi equus uelocissimus presentaretur recusans dixit. fugitiuo militi nō forti hic equus cōuenit. Multa opera militari manu p̄fecit dicēs annonā gratuitā militē comedere nō debere

¶DE QVINTA ETATE POPVPI ROMANI SVB IMPERATORIBVS.

¶Flavius Constantinus magn⁹ Anno domini. cc. x. regnare cepit. in bellis uictoriosus in gubernādo rē pub. prudens: liberalitate & grā omniū beniuolentiā sibi cōparauit. Itur⁹ ad bellum nō alio q̄ crucis signo usus est. qd̄ sereno celo dū in Maxentiū tyrannū copias moueret:

& uiderat & adorauerat. A Siluestro papa baptis-
sat: & fidem edocet augende christiane religionis
gratia tyrānos ubiq; depulit. ydole & templa clau-
sit. basilicas sanctorū Iohannis Lateranē. petri &
pauli Laurentii extra muros. Marcellini & petri.
Sancte Crucis ac Agnetis Rome extruxit: donisq;
plurimis exornauit. Urbem in Bizantii ruinis de
suo noīe condidit. ubi sedem imperii transtulit.

CONSTANS.

¶ Constans catholic⁹
occidentē regebat. frā
cosq; domuit. Quo tē-
pore arriana heresis i-
ualuit fauente Cōstan-
tio fratre suo orientē
tenente. Dānatus igit⁹

Athanasius alexādrinus ep̄s dū sex annis Treueri
latuisset: dei monitu ad Cōstātis ptē cōfugit q̄ fra-
trē Cōstantiū minis certe coegit Athanasium recipere.

IULIANVS.

¶ Iulianus liberalib⁹
disciplinis ac diuinis
imbut⁹. i amicos erat
liberalis. puincialib⁹
iustus Verū hoc euer-
tit dum fidem negans
christianos psequitur

In Perſas uero proficiſcens in reditu ſuo mala chriſtianiſ minatur. Cum autem ſuperatis hoſtibus in compoſito agmine uiſtor rediret apud Teſiphonem diuinitus perfoſſus chriſtum blaſphemando periit.

¶ IOVIANVS.

¶ Iouianus ab exercitu imperator electus: nō prius profiteri imperatoris nomē uoluit q̄ omnes conclamarēt ſe chriſtianos eſſe quibus collaudatis: & imperium ſumpſit: & exercitum e manibus barbarorum liberauit. Ni ſibi ac meſopotanie parte ſaporī regi perſarū relicta octauo menſe tertio odore prunarum moritur.

¶ VALENTINIANVS.

¶ Valentinianus qui ſub Iuliao maluit tribunatum amittere & exilium perpeti q̄ fidei abnegare: retribuentē chriſto imperator electus Valentē fratrem in partem imperii accipiens eidem orientem aſſignat precopium apud Conſtantinopolim

res nouas molientē superauit. Saxones ac Burgū
diones uirtute ac rei militaris scientia oppressit.

¶ VALENS.

¶ Valens in Arrianā
heresim declinans ca-
tholicos persequitur &
in exilium pellit. Tū
post mortem Valenti-
niani Gotthi sedibus
suis pulsi per omnes se

Trachias effundūt. quibus dum Valens ire obuiā
cū exercitu parat. reuocatis prius (sed sero) ab exi-
lio episcopis & monachis quos etiam militare coe-
gerat. prelio uictus igni exuritur.

¶ GRATIANVS.

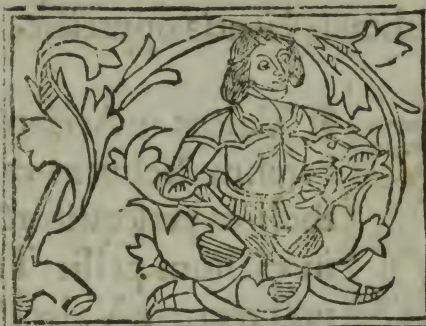

¶ Gratianus adolescēs
religiōe clarus militia
strēnuus apud Argen-
tariam opidum gallie
uno prelio ad. xxx. mi-
lia Alamanorum fines
Romanorum uastātes

interfecit. in Italiam deinde rediens pulsa arriana
heresi: totam prouinciam ad ueram christi fidem
redegit.

¶ THEODOSIVS.

¶ Theodosius magn⁹
superatis alanis:hun-
nis & Gotthis orienta-
le imperium restituit
Initocum Athalarico
rege Gotthorū federe
Quo quidem mor tuo

omnes eius milites Theodosium secuti: maximum
Gratiani interfectorem apud Aquilegiam occidit
aliosq; tyrannos diuersis in locis diuino fretus au-
xilio: mira celeritate oppressit. Cū Mediolani in-
gredi ecclesiam uellet mysteria uisurus. ob quod-
dam facinus prohibitus (ut fieri solet) ab ingressu
ecclesie nisi peniteret. ita equo animo id tulit: ut ul-
tro ipsi Ambrosio episcopo gratias egerit atq; peni-
tuerit. Legem quoq; tulit ut sententie principū su-
per animaduersione prolata in tertiū diem differ-
rentur: quo misericordie uel penitētie locus daret

¶ Post Theodosium res pub. Ro. in preceps ire ce-
pit. Nam Archadius & Honorius adolescentes pa-
tri in imperio succedere. Quorum tempore ingres-
sus in Italiam Radagasius Gotthorum rex imanis-
simus ferro & flāma omnia uastabat. Cui successit
Alaricus: qui cum in Galliam profectus pollentiā
(concedente Honorio) confedisset. Inde Stilconis

ducis factione turbatus: obmissa Gallia in Stilco-
nem & Romanos arma mouet. Quibus superatis:
urbem Romam post longam & grauem obsidionē
capit. Hac tamen moderatione & clementia usus:
ut suis mandauerit a cede & sanguine quoad fieri
poterat abstinere: ut ne cōfugientibus ad basilicas
Petri & Pauli parceret. Acta sunt hec anno urbis
condite. M.c.lxiii. Salutis uero christiane. cccc. &
xii.

¶ Impressum Romę per Iohannē Besicken & Sy-
gismundum Mayr Anno. M.cccc.xciii. Die uero
xviii. mensis Februarii.

CLANDREAS PRENESTINVS.

Quāuis aruerit: quīs diuisa sit ingens
Quercus & in plures secta sit illa comas
Mente tñ poteris penitus cōprehendere lector
Qualis iam fuerit quē modo nulla uiret
Grandia cū patulis ramalia frondibus olim
Extendisset ubi tamen decus urbis erat
In qua roma suos uictricia signa triūphos
Suspendebat ouans clara trophēa manu
Aspice glandiferos foetus ut stēmata pulchra
Quisq; triūphales ramus obumbret auos.

